

LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktoriaus

2004 m. spalio mėn. 18 d.
įsakymu Nr. V(9)-134

**CHEMIJOS IR NAFTOS CHEMIJOS PRAMONĖS
SPROGIŲ, DEGIŲ GAMYBŲ VADOVO
MOKYMO PROGRAMA**

Mokymo programos kodas: 560052430

Suteikiama teisė dirbti chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių, degių gamybų vadovu

Mokymo trukmė: 2 savaitės

Minimalus išsilavinimas: aukštesnysis techninis

MOKYMO PROGRAMA SUDERINTA:

Lietuvos Respublikos Vyriausiasis
valstybinis darbo inspektorius

M. PLUKTAS

2004 m. 10 mėn. 15 d.

Darbo rinkos profesinio mokymo programų
ekspertų išvados:

*Mokymo programa atitinka darbo rinkos profesinio
mokymo bendrąsias programas reikalavimus ir tinka
mokyti chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių, degių
gamybų vadovus*

Komisijos pirmininkas

V. Baranauskas

2004 m. lapkričio mėn. 24 d.

MOKYMO PROGRAMOS ANOTACIJA

Chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių, degių gamybų vadovo mokymo programa parengta mokyti asmenis, turinčius aukštesnįjį techninį išsilavinimą ir suteikti jiems chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių, degių gamybų vadovo atestaciją.

Asmenys, baigę mokymą pagal šią programą, įgyja žinių apie saugų pavojingų objektų naudojimą, potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą, padidinto pavojingumo darbų organizavimą, pavojingų medžiagų savybes, jų poveikį aplinkai, žmonėms, elektros įrenginių, sumontuotų sprogiuose, degiose gamybose, eksploatavimą, saugaus remonto darbų atlikimą. Mokiniai supažindinami su pavojingais objektais ir jų rizikos analize, pagrindinėmis avarių priežastimis, specifiniais reikalavimais tipiniams technologiniams procesams bei bendraisiais darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.

Mokymo programai skirta 66 valandos, iš jų 10 valandų praktiniams užsiėmimams, kurių metu formuojami įgūdžiai pagal atskiras mokymo temas. Praktinio mokymo metu pildoma techninė dokumentacija, sudaromi avarių likvidavimo planai, saugos duomenų lapai.

Mokymo pabaigoje, sėkmingai išlaikę atestaciją, kursų klausytojai gauna valstybės pripažintą pažymėjimą, kodas 1114 ir atestacijos pažymėjimą.

SUDERINTA *Alfonsas*
Kauno krašto pramonininkų ir darbdavių
Asociacijos Prezidentas
Algimantas Jankauskas

2004 m. 11 mėn. 23 d.

PATVIRTINTA
Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktoriaus
2004 m. spalio mėn. 18 d.
įsakymu Nr. V191-134

Mokymo programos pavadinimas: **Chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių,
degių gamybų vadovas**

Mokymo programos kodas: **560052430**

Bazinis išsilavinimas: **aukštesnysis techninis**

KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI

Chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių, degių gamybų vadovas turi žinoti:

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymą ir kitus norminius aktus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.
2. Norminius dokumentus, naudojamus vadovaujant cheminių produktų gamyboms;
3. Rizikos analizės bei vertinimo saugos požiūriu tvarką;
4. Darbuotojų apsaugos nuo cheminių veiksnių nuostatų reikalavimus;
5. Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogyje aplinkoje nuostatų reikalavimus;
6. Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūrą ir pavojingų darbų (gamybos procesų) organizavimą.
7. Priešgaisrinės saugos reikalavimus sproгимui ir gaisrui pavojinguose objektuose.
8. Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimą ir apskaitą.
9. Darbo higienos reikalavimus.
10. Saugios gamybos eksploatacijos reikalavimus.
11. Pramoninių avarijų prevencijos nuostatų reikalavimus, lokalizavimo planus ir veiksmus, esant avarinei situacijai.
12. Pavojingų medžiagų fizines bei chemines savybes, jų poveikį aplinkai, žmogui. Kenksmingų cheminių medžiagų koncentracijų ribines vertes darbo aplinkos ore.
13. Įrangos ir apsaugos sistemų, naudojamų potencialiai sprogyje aplinkoje, techninio reglamento reikalavimus.
14. Naudojamas asmenines ir kolektyvines apsaugos priemonės ir joms keliamus reikalavimus.

Chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių, degių gamybų vadovas turi mokėti:

1. Saugiai eksploatuoti pavojingus įrenginius.
2. Naudotis dujų analizės prietaisais;
3. Organizuoti technologinį (gamybos) procesą pagal technologinio reglamento reikalavimus.
4. Nustatyti ir įvertinti riziką darbe bei imtis prevencijos priemonių savo kompetencijos ribose.
5. Mokėti veikti ir organizuoti veiksmus esant avarinei situacijai, pagal avarijų likvidavimo planus;
6. Tirti nelaimingus atsitikimus, avarijas ir incidentus darbe bei juos įforminti.
7. Suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiam.

D.Keršienė

UAB „Achemos“ mokymo centras direktorės pavaduotoja

MOKYMUI REIKALINGA

1. Mokymo klasė su mokymo priemonėmis:

- filtruojančių ir izoliuojančių dujokaukių komplektai, apsauginiai filtrai ;
- balionų pavyzdžiai,
- asmeninių apsaugos priemonių pavyzdžiai: apsauginiai šalmai, priemonės klausai apsaugoti, apsauginiai akiniai, pirštinės, darbo drabužiai, apsaugantys nuo mechaninių poveikių ir gamybinio užterštumo;
- plakatų bei skaidrių komplektai, temoms:
 - pavojingų darbų organizavimas 12vnt.
 - Reikalavimai elektros įrenginių įrengimui ir eksploatavimui 8 vnt.
 - Remonto darbų organizavimas 8 vnt.
 - Oro užterštumo kontrolė 6 vnt.
 - Ventiliacinių sistemų įrengimai 4 vnt.
 - Avarijų prevencija, likvidavimo planai 12 vnt.
 - Pavojingų medžiagų krovimo darbai 10 vnt.
 - Darbuotojų sauga ir sveikata 12 vnt.
 - Bendri darbų saugos klausimai, darbo teisė 15 vnt.

Galima naudoti multimedia priemones, jei tam yra galimybės.

2.Kodoskopas.

3.Diaprojektorius.

4.Vaizdo magnetofonas su vaizdo kasečių komplektu saugos darbe temomis

5.Televizorius.

6.Mokyklinė lenta ekranas ir kt. pagalbinės priemonės.

7. Žemiau pateikiamų 9 punkte norminių dokumentų santrauka dėstytojui.

8. Klausimynas bei užduotys savarankiškam darbui ir metodinės literatūros santrauka besimokantiems.

9. Metodinė literatūra, norminiai dokumentai:

1. LR Vyriausybės nutarimas dėl pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo, 2002 m.
2. Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, 2003 m
3. Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatai, 2004 m.
4. Bendrosios priešgaisrinės saugos taisyklės, 2002 m.
5. Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai, 2002 m.
6. Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatai, 1995 m.
7. Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai, 2002m.
8. Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatai, 1998 m.
9. Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai, 2004m.
10. Pavojingo objekto pavojaus identifikavimo, rizikos analizės bei vertinimo saugos požiūriu tvarka, 2000 m.
11. Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas, 2000 m.
12. HN 23:2001 Kenksmingų cheminių medžiagų koncentracijų ribinės vertės darbo aplinkos ore, 2001 m.
13. Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje nuostatai, 2001m.
14. Darbuotojų apsaugos nuo cheminių veiksnių nuostatai, 2001m.
15. Įrangos ir apsaugos sistemų, naudojamų potencialiai sprogioje aplinkoje, techninis reglamentas, 2002 m.
16. Avarijų likvidavimo planų sudarymo tvarka, 1999m.
17. Chemijos pramonės įmonių priešgaisrinės saugos taisyklės, 1998m.

Praktiniai užsiėmimai vyksta veikiančiame technologiniame cheminių produktų gamybos ceche, vadovaujant darbų vadovui. Darbo vietoje vyksta cheminiai procesai, naudojamos degios, sprogios medžiagos, aukšta temperatūra, padidintas slėgis. Pagrindiniai įrenginiai – reaktoriai, kompresorinės mašinos, siurbliai, kontaktiniai aparatai, išgarintuvai, katilai-utilizatoriai. Praktinis mokymas organizuojamas ne didesnei kaip 25 asmenų grupei. Vienoje darbo vietoje vienu metu gali mokytis ne daugiau 2 mokinių. Jei nėra galimybės mokytis visos grupės, ji dalijama į pogrupius.

REIKALAVIMAI PEDAGOGŲ KVALIFIKACIJAI

Darbo rinkos profesinį mokymą vykdančios įstaigų pedagogų kvalifikacija turi atitikti Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintus bendruosius kvalifikacinius reikalavimus:

- turėti aukštąjį išsilavinimą;
- būti išklause pedagoginių-psichologinių žinių kursą ir turėti tai patvirtinantį pažymėjimą;
- turėti ne mažesnę kaip vienerių metų darbo darbuotojų saugos ir sveikatos srityje patirtį;
- būti atestuoti kaip įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos specialistai chemikalų ir kitų cheminių medžiagų gamybos veiklos srityse;
- turėti chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių, degių gamybų vadovo atestaciją.

Visi darbo rinkos profesijos mokytojai privalo patvirtinti savo kvalifikacijos kategoriją ne vėliau kaip per vienerius metus nuo įsidarbinimo pradžios. Profesijos mokytojai, neturintys pedagogo kvalifikacijos, įgyja ją specialiuose įvadinio pedagoginio - psichologinio mokymo kursuose.

Pedagogai turi būti atestuoti vadovaujantis Darbo rinkos profesijos mokytojų atestacijos nuostatais.

PATVIRTINTA:Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktoriaus2004 m. spalis mėn. 18 d.
įsakymu Nr. V(9)-134Mokymo programos pavadinimas: **Chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių,
degių gamybų vadovas**Mokymo programos kodas: **560052430**Bazinis išsilavinimas: **aukštesnysis techninis****MOKYMO PLANAS**

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Skiriama valandų	Iš jų praktiniam užsiėmimam
TEORINIS MOKYMAS			
1.	Chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių, degių gamybų vadovo pareigos, teisės, papildomi dokumentai	2	-
2.	Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūra	2	-
3.	Padidinto pavojingumo darbų organizavimas.	5	2
4.	Reikalavimai elektros įrenginių įrengimui ir eksploatavimui. Reikalavimai įrangai ir saugos sistemoms, naudojamoms potencialiai sprogiuje aplinkoje.	5	-
5.	Remonto darbų organizavimas įmonėje. Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje.	3	-
6.	Oro užterštumo kontrolė	2	-
7.	Vandentiekis ir kanalizacija	2	-
8.	Ventiliacinių sistemų įrengimai ir eksploatavimas	4	-
9.	Avarių prevencija, profilaktika, likvidavimo planai, avarių priežastys ir tyrimas.	9	2
10.	Pavojingų medžiagų sandėliavimas. Krovimo darbai	4	-
11.	Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogiuje aplinkoje, sauga ir sveikata.	10	-
12.	Bendrieji darbuotojų saugos ir sveikatos klausimai. Darbo teisė.	12	-
13.	PRAKTINIS MOKYMAS	6	6
	Viso:	66	10

Žinių tikrinimui skiriama iki 30 min. kiekvienam egzaminuojamam asmeniui.

D.Keršienė

UAB „Achemos“ mokymo centras direktorės pavaduotoja

PATVIRTINTA:

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktoriaus
2004 m. spalis mėn. 18 d.
įsakymu Nr. V191-136

Mokymo programos pavadinimas: **Chemijos ir naftos chemijos pramonės sprogių,
degių gamybų vadovas**

Mokymo programos kodas: **560052430**

Bazinis išsilavinimas: **aukštesnysis techninis**

ATSKIRŲ MOKYMO DALYKŲ PROGRAMA

Eil. Nr.	Temų ir potemių pavadinimas	Valandų skaičius	
		viso	Iš jų prakt. užsiēm.
1.	Chemijos ir naftos chemijos operamonės sprogių, degių gamybų vadovo pareigos, teisės, papildomi dokumentai	2	-
2.	Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūra .	2	-
2.1.	Įrenginių, kurie priskiriami potencialiai pavojingų įrenginių kategorijai, sąrašas. Pavojingų darbų sąrašas.	1	-
2.2.	Potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros meistrų, darbų su potencialiai pavojingais įrenginiais vadovų, darbuotojų, valdančių potencialiai pavojingus įrenginius ruošimas.	1	-
3.	Padidinto pavojingumo darbų organizavimas	5	2
3.1	Žemės kasimo darbai. Darbai su atvira ugnimi. Pavojingi darbai su dujomis, jų vykdymas. Pavojų keliantys įrengimai, kuriuos gaminant, montuojant, remontuojant ir rekonstruojant reikalingas leidimas.	2	1
3.2.	Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimas darbovietėje. Minimalūs bendrieji reikalavimai saugos ir sveikatos apsaugos ženklams ir jų naudojimui darbovietėse.	1	1
3.3.	Darboviečių įrengimas statybvietėse.	1	-
3.4.	Darbo įrenginių naudojimas.	1	-
4.	Reikalavimai elektros įrenginių įrengimui ir eksploatavimui.	5	-
4.1.	Terminai, nurodantys sprogių ir degių medžiagų savybes pagal "Elektros įrenginių įrengimo taisyklės".	1	-
4.2.	Elektros įrenginių, montuojamų gamybose, keliančiose sprogimo pavojų, klasifikavimas ir markiravimas. Reikalavimai elektros įrenginiams, dirbantiems zonose, keliančiose sprogimo pavojų.	2	-
4.3.	Elektros įrenginių, sumontuotų sprogiuose, degiose gamybose, eksploatavimas.	2	-
5.	Remonto darbų organizavimas įmonėje. Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje.	3	-

5.1.	Saugaus remonto darbų atlikimo instrukcija. Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje.	2	-
5.2.	Leidimų, atlikti remonto darbus, formavimo tvarka.	1	-
6.	Oro užterštumo kontrolė	2	-
6.1.	Kenksmingų medžiagų ribinės vertės gamybinėse patalpose.	1	-
6.2.	Oro užterštumo kontrolės organizavimas.	1	-
7.	Vandentiekis ir kanalizacija	2	-
7.1.	Vandens tiekimo sistemos įmonėje. Kanalizacija, jų rūšys ir paskirtis.	1	-
7.2.	Vandens nukenksminimas.	1	-
8.	Ventiliacinių sistemų įrengimai ir eksploatavimas	4	-
8.1.	Ventiliacinių sistemų paskirtis, rūšys.	2	-
8.2.	Sanitarinė ventiliacija. Tiekiamoji ir ištraukiamoji ventiliacija. Avarinė ventiliacija.	1	-
8.3.	Techniniai reikalavimai ventiliacinėms sistemoms. Dokumentacija.	1	-
9.	Avarių prevencija profilaktika, likvidavimo planai, avarių tyrimas ir priežastys	9	2
9.1.	Pavojingo objekto nustatymas. Pavojingo objekto pavojaus ir rizikos analizė.	2	1
9.2.	Pavojingo objekto įvertinimas.	2	1
9.3.	Saugus pavojingų objektų naudojimas.	1	-
9.4.	Pagrindinės avarių priežastys. Avarių klasifikacija.	1	-
9.5.	Avarių tyrimas. Priemonės avarijoms išvengti.	1	-
9.6.	Avarių likvidavimo planai, jų tikslingumas.	1	-
9.7.	Avarių likvidavimo planų sudarymo tvarka, tvirtinimas.	1	-
10.	Pavojingų medžiagų sandėliavimas. Krovimo darbai	4	-
10.1.	Įmonėje naudojamų medžiagų fizinės ir cheminės savybės. Saugos duomenų lapai.	1	-
10.2.	Medžiagų sandėliavimas. Reikalavimai sandėliavimo aikštelėms, sandėliams. Pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimo ir ženklinimo tvarka.	1	-
10.3.	Pavojingų medžiagų krovimas ir sandėliavimas. Reikalavimai transporto priemonių krovimui. Pakuotės, joms keliami reikalavimai.	2	-
11.	Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje, sauga ir sveikata.	10	-
11.1.	Ypatingi statiniai, jų projektavimas.	2	-
11.2.	Pastatų, patalpų ir išorinių įrenginių kategorijų pagal pavojų kilti sprogimui ir gaisrui, nustatymo kriterijai.	1	-
11.3.	Gaisrui, sprogimui pavojingų zonų nustatymas.	1	-
11.4.	Technologiniai procesai ir įrenginiai.	3	-
11.5.	Įrangos ir apsaugos sistemų, naudojamų sprogioje aplinkoje, techninis reglamentas.	2	-

11.6.	Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje, saugos ir sveikatos reikalavimai.	1	-
12.	Bendrieji darbuotojų saugos ir sveikatos klausimai	12	-
12.1.	Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas ir kiti norminiai aktai darbuotojų saugos ir sveikatos darbe klausimais.	1	-
12.2.	Darbuotojų instruktavimas, mokymas, atestavimas saugos ir sveikatos darbe klausimais.	1	-
12.3.	Avarijų ir nelaimingų atsitikimų darbe priežastys, jų tyrimas ir apskaita.	2	-
12.4.	Priešgaisrinės saugos reikalavimai ir priemonės.	2	-
12.5.	Kolektyvinės ir asmeninės apsaugos priemonės.	1	-
12.6.	Darbo higienos reikalavimai. Profesinė rizika. Triukšmo mažinimas ir prevencija darbo aplinkoje.	2	-
12.7.	Pirmosios pagalbos teikimas nukentėjusiam. Higienos reikalavimai darbuotojui ir darbo vietai.	1	-
12.8.	Darbo kodeksas apie reglamentuojamus darbo santykius. Darbo sutartis.	2	-
13.	PRAKTINIS MOKYMAS	6	6
13.1.	Avarijų likvidavimo planų sudarymas. Techninės dokumentacijos pildymas.	6	6
	IŠ VISO:	66	10

BAIGIAMASIS ŽINIŲ VERTINIMAS

Asmenys, baigę chemijos ir naftos chemijos pramonės sproglių, degių gamybų vadovo mokymo programą, atestuojami, vadovaujantis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais.

Atestacijos vykdymui mokymo įstaigos vadovo įsakymu tvirtinama egzaminų komisija, sudaryta ne mažiau kaip iš 3 balso teisę turinčių narių. Komisijai pirmininkauja mokymo institucijos vadovo paskirtas vienas iš komisijos narių. Komisijos sudėtyje privalo būti darbuotojų saugos ir sveikatos specialistas, asmuo, turintis galiojantį chemijos ir naftos pramonės sproglių, degių gamybų vadovo atestaciją, darbo inspektorius arba slėginių vamzdynų techninės būklės tikrinimo įstaigos specialistas.

Egzamino komisijos darbe gali dalyvauti ir mokymą vykdeš dėstytojas, tačiau be sprendžiamojo balso teisės.

Atestuojant chemijos ir naftos chemijos pramonės sproglių, degių gamybų vadovus, tikrinamos įgytos teorinės žinios ir vertinama praktinė užduotis. Praktinė užduotis atliekama darbo vietoje ne vėliau kaip po dviejų savaitių pasibaigus teoriniam mokymui ir mokymo įstaigai pateikiama rašytinė praktinės užduoties ataskaita. Atestavimas vykdomas tuomet, kai mokymo įstaigoje atliktos praktinės užduoties rašytinę ataskaitą įvertina teigiamai. Atestacijos metu praktinės užduoties ataskaitą atestuojamasis trumpai pristato komisijai. Komisija atskirai vertina teorinę ir praktinę atestacijos dalį. Asmenims, kurių teorinių žinių ir praktinės užduoties vertinimai yra ne žemesni kaip 7 balai pagal 10 balų sistemą, išduodamas mokymo programos baigimo pažymėjimas (kodas 1114) ir atestacijos pažymėjimas.

Atestuojamojo žinias įvertinus nepatenkinamai, leidžiama pakartotinai jas tikrinti ne anksčiau kaip po dviejų savaitių.

Komisijos sprendimas įforminamas atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais protokole.

REKOMENDUOJAMOS PRAKTINIŲ UŽDUOČIŲ TEMOS:

1. Atviros ugnies panaudojimas potencialiai sprogioje aplinkoje.
2. Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimas.
3. Įmonėje naudojamos medžiagos, jų poveikis žmogaus organizmui, apsaugos priemonės.
4. Darbo sutarties sudarymas.
5. Pavojingų ir sproglių cheminių medžiagų ir preparatų klasifikavimas ir apskaita.
6. Apsinuodijimas amoniaku, apsinuodijimo laipsniai ir pirmoji pagalba.
7. Darbo vietos profesinės rizikos įvertinimas.
8. Instrukavimo darbo vietoje įforminimas.
9. Avarijos likvidavimo plano sudarymas.